

Forordning for Danmark og Norge, ang. Vaccinationen.

K.havn den 3. April 1810.

Vi Frederik den Sjette &c [etc.] G[jøre] V[itterligt]

At da Vaccinationen eller Indpodningen af Kokopper tilstrækkeligen er bleven prøvet i Vore Stater, og ved de meest paalidelige Erfaringer beviist at være et sikkert Værnemiddel imod den, under Navn af Børnekopper, bekjendte farlige Sygdom; saa tilsiger Omhu for Vore Undersaatters Helbred og Liv, at Brugen af dette velgjørende Middel nu, ved almindelig Lov, vorder paabuden og hævdet. – Vi befaler derfor saaledes som følger:

- 1) Den i Kjøbenhavn nedsatte Commission angaaende Vaccinationen skal, som en herefter stedse vedvarende Commission, føre Over-Opsynet med Kokoppe-Indpodningen i Danmark og Norge; og umiddelbart under Samme paaligger Opsynet med denne Indretning Stifts- og Land-Physici.
- 2) Det specielle Tilsyn med Vaccinationen i ethvert enkelt District paaligger Stedets Læge og i Kjøbenhavn Stadsphysicus. Til Districtslægen, eller i Kjøbenhavn Stadsphysicus, skal alle andre, som befatte sig med Vaccinationen, gjøre behørig Anmeldelse om Kokoppeindpodningen og de derved mødende^[1] Tilfælde; hvorefter denne Embedsmand ved hvert Aars Udgang har at indsende samtlige Fortegnelser og Beretninger angaaende Vaccinationen til den vedkommende Stifts- eller Land-Physicus, fra hvem de siden tilstilles Vaccinationscommissionen.
- 3) Saa skal og Politiet paa ethvert Sted strængeligen vaage over, at Vore Anordninger angaaende Vaccinationens Udbredelse og Børnekoppernes Forebyggelse blive efterlevede, og Lægernes Forskrifter i saa Henseende nøiagtigen opfyldte, samt Overtrædelser herimod hastigen afstraffede.
- 4) Ligesom der i Kjøbenhavn er oprettet et Vaccinations-Institut, hvor enhver uden Betaling kan blive indpodet Kokopper, saaledes vil Kongen og, for at dette Forebyggelsesmiddel kan komme alle Undersaatterne til Nytte, herved have befalet, at samtlige Districts- og Provincial-Medici og Chirurger skal, efter en af vedkommende Amtmænd i Foreening med Stifts- eller Landphysicus^[2] affattet Inddeling, aarligen omreise i deres Districter, for Byviis at vaccinere dem, som dertil frivilligen melde sig. Disse Reiser indrettes saaledes, at den vaccinerende Læge kommer tilbage paa hvert Sted til den Dag, han kan bedømme Vaccinens Ægthed. Lægerne skal nyde fri Befordring paa disse Reiser, samt, istedenfor Diætpenge, et Honorarium af 24 Sk[illing] for hver af dem vaccineret Person, hvilke Udgifter lignes paa Amtet. Hvor de beskikkede Physici, Læger og Chirurger, formedelst Districternes Vidtløftighed, ikke kan overkomme saadan Omreisen, maae Hjelpe-Vaccinateurer fra Vaccinationscommissionen forlanges og afgives.
- 5) For at de beskikkede Medici og Chirurger altid kan have og vedligeholde frisk Indpodnings-Materie, skal dem paa Forlangende anvises nogle Subjecter til at vaccinere blandt de Børn i deres Embedskreds, som nyde offentlig Opdragelse, Underviisning eller Understøttelse, samt befindes at være sunde og ikke at have haft de naturlige Kopper.
- 6) Samtlige Medici og Chirurger, saavelsom de uden for Lægestanden, der arbeide for Vaccinationens Fremme, og hvis Bestræbelser Kongen med Velbehag vil ansee, skal, til Beviis for den af dem fuldbyrdede Vaccinations Paalidelighed, meddele Enhver, der heldigen har gennemgaaet samme, en Attest af saadant Indhold, som hostrykte Schema udviser [se slutningen af forordningen], og hvortil autoriserede Blanqvetter skal vorde Øvrighederne tilsendte for at uddeles til Vedkommende; dog maae slige Attester ikke medgives andre, end dem, hvis Vacciner ere imellem 7de og 9de Dag efter Indpodningen efterseete og befundne at

være genuine og ægte. Navnene paa dem, hvis Vacciner befindes ægte, skal indføres i dertil autoriserede Bøger, hvilke Overøvrighederne paa Forlangende skal meddele Læger og andre, som befatte sig med Vaccinationen.

7) Forstandere og Bestyrere for samtlige Underviisnings-Instituter og alle saadanne Skoler, som ei henhøre til de ringeste Almue-Skoler, skal være ansvarlige for, at ingen, som ei beviisligen er vaccineret, eller har haft de naturlige Kopper, optages som Lærling til Opdragelse eller Underviisning i bemeldte Instituter eller Skoler.

8) Lige Forpligtelse paaligger alle Oldermænd og Laugsmestre, i Henseende til Læredrenges Antagelse ved Laugene; saa og Directeurer og Bestyrere af offentlige Stiftelser i Henseende, til de Personer, der indtages som Lemmer i samme, eller derfra nyde Understøttelse.

9) Enhver, som udskrives til Kgl. Krigstieneste til Lands eller Vands, bør, naar han ei tilveiebringer Beviis om at være vaccineret, ved at fremlægge den anordnede Attest, eller fremviser umiskendelige Tegn paa at have haft de naturlige Kopper, underkastes Vaccinationen strax ved hans Ankomst til Tienesten.

10) Naar Confirmander melde sig, som ikke ere vaccinerede eller have haft de naturlige Kopper, bør Præsterne formane dem til, enten strax eller saasart mueligt at benytte det for deres Liv og Sundhed vigtige Forebyggelsesmiddel mod Koppesygdommen, som Vaccinationen tilbyder. Saa maae og fra 1 Jan. 1811 af ingen Præst foretage nogen Copulation[3] eller Ægtevielse, med mindre de Copulerende, saavel Brudgom som Brud, beviisliggøre, at de ere vaccinerede, eller have haft de naturlige Kopper.

11) Naar de naturlige eller Børnekopper udbryde nogetsteds paa Landet i de Kgl. Riger, bør samtlige Beboere af den eller de Byer, hvor Smitten har viist sig, der ikke beviisligen have haft enten disse Kopper Kokopperne, uden Undtagelse strax underkastes Vaccinationen.

12) For samtlige Kiøbstæder derimod indskrænkes denne Befaling derhen, at alle og enhver i de Huse, hvor de naturlige Kopper yttre sig, skal være pligtige strax at lade sig vaccinere, medmindre de have haft de naturlige eller Kokopperne.

13) Saa skal ogsaa de Huse eller Gaarde i Kiøbstederne, i hvilke Koppesygdommen maatte vise sig, strax gøres kiendelige derved, at en trykt eller skreven Seddel, som indeholder de Ord: "Her er Børnekopper", paaklistres Gadedøren eller Porten, og lige Sedler paahæftes alle Indgangene til den Families Værelser, hos hvilken den Syge opholder sig; og haver Politimesteren paa ethvert Sted nøie at overholde, at disse Sedler blive staaende urørte, indtil Districtslægen, og i Kjøbenhavn Stadsphysicus, skriftligen tillader deres Nedtagelse. Et saadant Huus, hvor Kopperne have yttret sig, bør i øvrigt, uagtet den Syge endog bortføres fra samme, fremdeles ansees som mistænkt for Koppesmitte, og Stedets Læge drage Omsorg for at de nødvendige Rensningsmidler, saasom mineralske Røgelse o. s. v., der afbenyttes, samt jevnlig undersøge, om Sygdommen der videre skulde udbrede sig.

14) Da de naturlige Kopper undertiden vanskeligen kan kiendes fra andre Hudsygdomme, saa bør ethvert Udslet, som bestaaer af smaa Blegne og som viser sig strax efter en mere eller mindre kiendelig Sygdom, ansees som mistænkeligt for at være Kopper, og bør desaarsag anmeldes paa den i 15 og 16 § befalede Maade, under de deri fastsatte Straffe i Overtrædelses-Tilfælde, naar Sygdommen siden befindes at være Kopper.

15) Enhver Huusfader eller Huusmoder skal, saasart Tegn til Børnekopper vise sig i deres Huse, ufortøvet gjøre Anmeldelse derom, paa Landet for Stedets Præst eller Sognefogden, om han boer nærmere ved Stedet, hvilke igien skal anmelde det for Districtslægen og Politimesteren, som strax har at indberette det til Amtmanden; i Kiøbstæderne for Byfogden eller Stedets Læge; og i Kjøbenhavn for Politimesteren eller Stadsphysicus, paa det at de

fornødne Foranstaltninger mod Sygdommen strax kan vorde føiede. Mangel af en saadan Anmeldelse paadrager den skyldige Huusfader eller Huusmoder Straf, fra 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød indtil 3 Maaneders Arbeide i Forbedringshuset, efter Forseelsens Beskaffenhed og Domstolenes Skiøn.

16) Ligeledes skal det og i Kiøbstæderne være Pligt for enhver Huusvært, eller den, som i hans Sted har Opsyn i Huset, nøie at underrette sig om, og uopholdeligen for Districtslægen at anmelde, denne Sygdoms Udbrud. Befindes han at have efterladt saadan Anmeldelse, uagtet Sygdommen har været ham bekiendt, straffes han med Mulct[4] fra 10 R[igs]d[a]ll[er] til 100 Rdlr efter hans Vilkaar og Forseelsens Grad. Som Følge heraf berettiges Husværterne til enhver Undersøgelse, hvorved de kan sættes i Stand til at opfylde den dem paaliggende Pligt.

17) Saasnart Lægerne, enten paa den i fornævnte §§ Maade, eller og ved egen Erfaring, komme til Kundskab om Koppesygdommens Udbrud, skal de, foruden at indberette det til Amtmanden, uopholdeligen give den vedkommende Stifts- eller Landphysicus saadant tilkiende; ligesom de ogsaa i dette Tilfælde strax bør gjøre Indberetning til Commissionen for Vaccinationen.

18) De Forsigtighedsregler, som ved Forordningerne af 17. April 1782 for Danmark og 5. September 1794 for Norge ere foreskrevne i Henseende til andre epidemiske Sygdomme, skal ogsaa være udvidede til Koppesygdommen, forsaavidt ikke ved denne Anordning anderledes er bestemt. Disse Forsigtighedsregler ere: at ingen Uvedkommende maae indfinde sig hos de Syge; at Sørgestuer og alle andre Almue-Samqvem forbydes; at de Døde begravnes inden 48 Timer efter Døden, med det samme Tøi, hvori de ere bortdøde, og i Kister, som indvendigen ere begede eller tiærede, samt nedgraves 4 Alen[5] under Jorden; og endeligen: at hverken Liigfølge eller Begravelses-Gilder tillades.

19) Naar der til noget Sted i Rigerne indkomme Skibe som enten have Koppe-Patienter, eller Klæder, hvoraf disse have gjort Brug, inden Borde, bør de henlægges under Quarantaine saalænge, indtil de Syge ere blevne afhentede, og dissers Klæder behørigen ere røgede og rensede ombord, samt lige Forsigtighed er iagttaget ved det Rum, hvori de Syge have opholdt sig.

20) Paa det at Koppesygdommen ei ved den hidtil brugte Inoculation skal kunne vedligeholdes og dens farlige Smitte paany udbrede sig, forbydes herved paa det strængeste al videre Indpodning af Smaakopperne eller de saakaldte Børnekopper. Skulde nogen Læge desuagtet driste sig til at foretage nogen Inoculation af disse Kopper, da skal det være ham forbudt videre at practisere nogetsteds i Kongens Riger og Lande, og skal han derhos, om han er Embedsmand, have det ham anbetroede Embede forbrudt. Ligeledes skal og enhver, der enten paa sin egen Person, eller paa sine Børn eller andre, lader foretage Indpodning af forommeldte Kopper, ansees som Kgl. Befalingers forsætlige Overtrædere og straffes, om han er Embedsmand med Afsættelse fra sit Embede, og i andet Fald med Pengebøder eller anden Straf efter Omstændighederne.

21) Ligesom der for Kjøbenhavn er indrettet et Locale i det almindelige Hospital, hvori Koppe-Patienter ved en udbrydende Epidemi kan henlægges til Kuur og Pleie, saaledes skal det ogsaa i Tiden foranstaltes, at der i de øvrige Kiøbsteder, saavidt mueligt, haves et lige Locale i Beredskab.

22) Alle Senge- og Gangklæder, som tilhøre Koppe-Patienterne og som ikke strax kan lægges i Vand for at vaskes, bør følge med Patienten til ethvert saadant Koppe-Hospital, for der at røges og renses. Ligeledes bør i det Værelse, hvor Koppe-Patienten har opholdt sig, foretages den forommeldte Rensning.

23) Naar spæde Børn, som behøve Moderens Die, indlægges til Kuur paa et saadant Hospital, tillades det Moderen, om hun ønsker det, at forblive hos Barnet.

24) Uagtet det skal gielde som en almindelig Regel, at de, som i Kiøbstederne blive angrebne af de naturlige Kopper, skal henbringes til Afsondring i det dertil indrettede Hospital, tillades dog, at de Familier, hvis Formue sætter dem istand til at give Koppe-Patienterne den fornødne Pleie, og som kan udrede de med disses Afsondring forbundne Omkostninger, maae beholde Patienterne hjemme og lade der udholde den fornødne Quarantaine, saafremt Stedets Læge finder deres Boepæl beqvem dertil.

25) I saa Tilfælde skal Stedets Læge foranstalte, at ikke alene de i § 13 omtalte Sedler blive opslaaede paa Huset, men endog at Gadens Navn og Husets Nummer bliver bekiendtgjort i de offentlige Tidender, som udgives i denne eller en anden Kiøbsted i Stiftet. Naar derimod Patienten og dennes smittede Klæder blive henbragte til Hospitalet, skal ingen saadan Anmeldelse i de offentlige Tidender skee.

26) Naar en i Kiøbsted udbrudt Koppesygdning aldeles er ophørt, skal Stedets Læge bekiendgjøre saadant i de offentlige Tidender, og derhos udlove en Præmie af 10 Rdlr til den, som fremkommer med den første beviislige Angivelse om nyt Udbrud af denne Sygdning.

27) Alle foregaaende Anordninger og Forskrifter angaaende Vaccinationen ophæves herved.